

Vint-i-cinc anys dels

Baldiri Reixac

Els Premis Baldiri Reixac, instituïts per la Fundació Jaume I, han arribat,enguany, a la vint-i-cinquena edició. Mestres i escoles d'arreu dels Països Catalans han vist reconeguda la seva tasca pedagògica, estretament enllaçada amb la vertebració de la identitat pròpia.

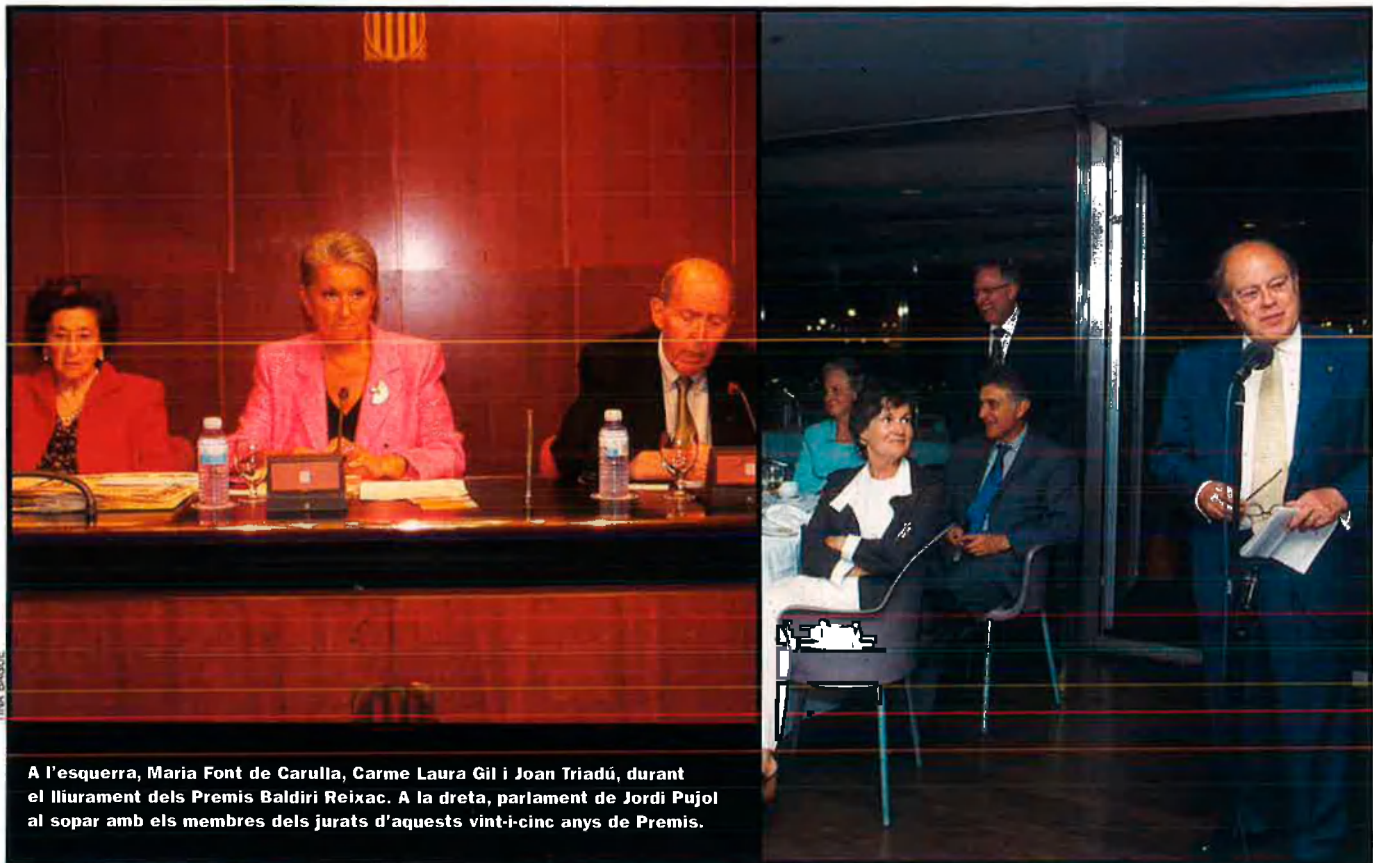
Encara no és un quart de vuit del vespre i ja es detecta que alguna cosa hi passa, a la porta del Palau de la Generalitat. Hi ha grups de persones mudades i somrients, que n'esperen d'altres, que se saluden, es fan fotografies... La majoria duen una invitació a la mà. La majoria són mestres. De seguida entraran a l'edifici, ompliran de gom a gom l'auditori, riuran amb les sortides de l'escriptor i pedagog Joan Triadú i Font quan, just abans del seu parlament, la sala quedi momentàniament a les fosques, aplaudiran els companys premiats, i les escoles. Si avui és 12 de juny, dijous, i si això és la plaça de Sant Jaume, a Barcelona, és que som a punt d'assistir al lliurament dels Premis Baldiri Reixac, destinats "a l'estímul i al reconeixement de l'escola catalana".

Com cada any, en acabar el curs, i un cop fet públic el veredict del jurat, arriba el dia del lliurament d'aquest prestigiós guardó, creat per la Fundació Jaume I. Com cada any no ben bé, que aquest en fa vint-i-cinc que es van idear els Premis, l'esdeveniment pren un caire especial: una mica de balanç, gens de nostàlgia, bones dosis de futur.

Els Premis Baldiri Reixac agafen el nom del pedagog del segle XVIII autor de les *Instruccions per l'ensenyança de minyons*, on es recollia i s'adaptava a la realitat del país el nou sistema pedagògic emanat de Port Royal (racionalista-cartesià i amb gran consideració per la llengua pròpia). Amb un àmbit d'actuació de tots els Països Catalans, els

guardons s'estructuren en tres modalitats: premis a les escoles (de les quals es valora "la qualitat global, en llengua i continguts, quant a la catalanitat"); a mestres i professors (per "un treball inèdit de temàtica pedagògica que contribueixi a l'ensenyament en català a qualsevol nivell i matèria"), i als alumnes (per "treballs escolars fets, preferentment en equip, per alumnes de qualsevol nivell educatiu no universitari").

A més de l'àmbit, la temàtica i la repercussió, els Premis Baldiri Reixac tenen encara una altra característica que els fa únics: la dotació, que és mòbil. Perquè, si enguany hi ha hagut 16.200 euros per repartir entre els premiats, els diners de què es disposarà el curs vinent dependran de les aportacions que facin els receptors de la tradicional Nadala de la Fundació Jaume I. La Nadala, que s'edita des de l'any 1967, és una miscel·lània dedicada, cada any, a la difusió de temes biogràfics (sobre Pompeu Fabra, Pau Casals o els Borja, per exemple) i commemoracions històriques (des dels "500 anys del primer llibre imprès en català" fins a la "Cultura catalana i franquisme", també per exemple). En enviar-la, la Fundació Jaume I felicita el Nadal a totes les persones que, amb la seva aportació voluntària, doten econòmicament els Premis. Un productiu intercanvi que possibilita la continuïtat dels Baldiri Reixac i que els converteixen, de passada, en una empresa col·lectiva.

A l'esquerra, Maria Font de Carulla, Carme Laura Gil i Joan Triadú, durant el lliurament dels Premis Baldiri Reixac. A la dreta, parlament de Jordi Pujol al sopar amb els membres dels jurats d'aquests vint-i-cinc anys de Premis.

El dia 15 de juny, diumenge (un cop, per tant, tancada la redacció d'aquest setmanari) es van lliurar, a l'Espluga de Francolí (Conca de Barberà), els premis a l'alumnat. Tres dies abans, la cita va ser per als altres guardonats, a Barcelona. La sala era plena a vessar. La taula, presidida per la consellera d'Educació, Carme Laura Gil, i per Maria Font de Carulla (promotora de la Fundació Jaume I, juntament amb el seu marit, l'industrial i advocat ja desaparegut Lluís Carulla), va anar acollint, un per un, i arribats dels quatre punts cardinals del país, els representants de les catorze escoles premiades: Mare de Déu del Patrocini, de Cardona (Bages); La Parellada, de Santa Oliva (Baix Penedès); Enric Grau, de Flix (Ribera d'Ebre); Martí Poch, de l'Espluga de Francolí (Conca de Barberà); Carme Auguet, de Girona (Gironès); Josep Vallverdú, de les Borges Blanques (Garrigues); Escola del Carme, de Sabadell (Vallès Occidental); Celestí Bellera, de Granollers (Vallès Oriental); Antoni Doltra, de Pineda de Mar (Maresme); Salvador Vilarrasa, de Besalú

(Garrotxa); Víctor Ordoval, de Carcaixent (Ribera Alta), Marc Ferrer, de Formentera (Illes Balears), i la Bressola del Vernet, de Perpinyà, al Rosselló.

Abans, s'havia atorgat el premi a mestres i professors, que enguany van

“Estan cantant les absoltes del català, però si es fa un diagnòstic, cal donar també una terapèutica”, va dir Joan Triadú, que tot i això es va mostrar esperançat

obtenir Pilar Pous i Montserrat de Rocafiguera, del col·legi Escorial de Vic (Osona), pel treball d'introducció a l'arqueologia “Anem a excavar”.

A més, hi va haver una menció especial per a Manuel Güell i Josep Muñoz, de l'Eugeni d'Ors de Vilafranca del Penedès (Alt Penedès), per “Ètica de la diversitat”.

I encara abans, s'havien pogut escoltar les paraules de Joan Triadú i del pedagog de la Universitat de Girona Xavier Besalú. Triadú es va mostrar prou crític amb els qui “estan cantant les absoltes del català”: “Si es fa un diagnòstic –va advertir–, cal donar també una terapèutica.” Així, Triadú, que es va definir com “un optimista preocupat”, va subratllar, amb vista a l'evolució observada en les darreres dècades, la seva “confiança en aquest poble”: “Jo hi compto, amb aquests que vindran –va afirmar–, i aquests que vindran sou vosaltres, que representeu les escoles.”

De la seva banda, Xavier Besalú, en una concisa conferència sobre “Immigració, escola i cultura catalana”, va acostar els assistents al paper clau que

tenen mestres i professors “en la vertebració de la identitat” (“més encara –afegia–, en el cas de les nacions sense estat”). Així doncs, entesa l’escola com una “eina de transmissió cultural, de construcció identitària i de comprensió del món”, el seu paper esdevé d’extraordinari relleu també a l’hora de la integració i la normalització dels fills de pares estrangers. I, si havia començat la conferència citant Albert Camus en la carta escrita al seu mestre de l’escola, en acabar de rebre el premi Nobel (“El meu primer pensament, després de la meua mare, va ser per a vós”), l’acabava amb una absolutament propera (cocodrils a banda) poesia africana: “Xip-xap: neden els cocodrils./ Xip-xap: xipolleja la mainada./ Sota l’aigua, uns grans ullals./ Sobre els ullals, les rialles!/ Xip-xap: els cocodrils s’acosten./ Xip-xap: el meu cor s’esglaia.”

La consellera d’Educació va cloure l’acte tot sumant-se a l’“optimisme preocupat” de Triadú i responent “als profetes” que anuncien la desaparició de la llengua amb “el que diuen els poetes: els déus no moren pas; el que mor és la fe que en ells tenen els ingrats”.

Tot just acabat l’acte, van tornar les expressions i les efusions, els “corre, vine, que ens fem una foto”, dels ensenyants. Des d’un grup arribat de Carcaixent (on hi havia, per exemple, Diego Gómez, president d’Escola Valenciana i mestre en aquest centre premiat a l’acte i capdavanter en la introducció del valencià a l’ensenyament), una mestra resumia nítidament la sensació predominant a la sala: “És una gran satisfacció tenir reconeixement d’allò que fas a gust i, a més, en la nostra llengua.”

Un altre àmbit on destaca igualment aquesta fraternitat que es respirava a l’auditori és entre els membres dels jurats, professionals del camp de l’ensenyament que visiten escoles i que es reuneixen setmanalment durant mesos per acordar els premis. Aquests jurats, que es renoven cada tres anys (“No sense recança”, explica Andreu Morta, de la Fundació Jaume I), van tenir també el seu homenatge: a la nit, un sopar amb la presència del president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol –i on també van parlar Joan Triadú, que fins ara ha

TINA BAGUE

Un moment del lliurament dels diplomes a les escoles premiades. A la foto, recullen el guardó els representants del CEIP Víctor Oroval, de Carcaixent.

estat president del comitè organitzador dels Premis, i, en nom dels jurats, Bertomeu Palau– els tornà a aplegar per commemorar, junts, aquests vint-i-cinc anys

de Premis Baldiri Reixac. I constatar que encara tenen corda per estona.

Núria Cadenas

Les narracions de la història

Juny de 2003

Quin és el paper dels mitjans de comunicació en la divulgació de la història?

Quina mena d’històries ens explica la televisió?

Quines diferències hi ha entre els documentals i la ficció televisiva?

Quins lligams s’estableixen entre la memòria i el present?

Aquestes són algunes de les preguntes que es van fer en unes jornades organitzades per la Facultat de Ciències de la Comunicació Blanquerna (URL).

Les respostes, les trobareu a L’AVENÇ.

L’AVENÇ
REVISTA D’HISTÒRIA I CULTURA
L’AVENÇ I L’AVENÇ

LES NARRACIONS DE LA HISTÒRIA

Entrevista a Joan Solà
Alexandre Cirici i la postguerra

